

FIGYELŐ SZOLGÁLAT

Ebben a rovatban folyamatosan közöljük a külföldi szaklapok műszaki könyvtárakat érdeklő folyóiratait, továbbá a könyvtártudományi és dokumentációval foglalkozó szakönyvek ismertetését.

.o.

K Ö N Y V S Z E M L E

1/K

02/021/

Bases of modern librarianship. A study of library theory and praxis in Britain, Canada, Denmark, the Federal Republic of Germany and the US. Ed. C. M. White. Oxford, etc. 1964, Pergamon Pr. 126 p. /International series of monographs on library and information science 1./

A Pergamon kiadó által a könyvtár- és tájékoztatástudományok diszciplínáiról indított sorozat első kötete a White által szerkesztett mű, amely Anglia, Kanada, Dánia, az NSZK és az USA könyvtárügyének elméleti és gyakorlati eredményei alapján kíséri meg összegezni a modern könyvtártudomány alapjait. Ez az összegezés persze nem alkot szintézist már csak azért sem, mert a kötet 14 különböző szerző tanulmányát tartalmazza, s e tanulmányok szempontjai sok tekintetben heterogének.

A kötet egyébként az Ankarai Egyetem által a könyvtártudomány elméleti és gyakorlati kérdéseiről rendezett előadásorozat anyagát tartalmazza; az említett országokból neves könyvtártudományi szakembereket hívtak meg előadóul.

A kötet a következő főbb problémákat tárgyalja: a könyvtárügy szerepe a művelt társadalomban; könyvtári rendszerek összehasonlító vizsgálata; a könyv és a könyvtárak szerepe korunkban; az említett országok közművelődési, továbbá tudományos és szakkönyvtári rendszere.

A kötetet számos ábra, fénykép illusztrálja.

/Gy.P./

2/K

02/021/

SALLAI István - SEBESTYÉN Géza: A könyvtáros kézikönyve. 2. átdolg. és bőv.kiad. Bp. 1965, Gondolat. p.832.

Jelentősen megnövekedett terjedelemben és példányszámban jelent meg SALLAI-SEBESTYÉN kézikönyvének második kiadása. Az új kiadás az első kiadás óta eltelt nyolc év eredményeinek pontos figyelembevételével és a kézikönyvbe történt zökkenőmentes beépítésével készült.

A mű egyik legnagyobb érdeme, hogy a közmívelődési, továbbá a tudományos és szakkönyvtárak dolgozói egyformán jól használható kézikönyvet kaptak munkájukhoz. A tudományos és szakkönyvtárak, így a műszaki könyvtárak szempontjából is rendkívül öröndetes, hogy a tájékoztatói munkáról, bibliográfiáról, dokumentációról szóló fejezetek igen nagy mértékben bővültek, sokoldalúvá váltak; különösen tekintélyes helyet foglal el a könyvtári munka szempontjából alapvetőnek tekinthető, bibliográfiai ismeretekről szóló rész.

A kézikönyv használatát megkönnyítette volna, ha az indexben szereplő fogalmak mellett nem a szöveg fejezeteinek számjelzeteire, hanem az oldalszámokra, vagy azokra is utaltak volna, továbbá ha a tárgymutatót névmutatóval is kiegészítették volna.

/Gy.P./

3/K

025.17:62

L.MESTERHÁZY-NAGY Márta: Speciális műszaki kiadványfajták a könyvtári gyakorlatban. Szakirodalmi szemle. Bp. 1964, OKDT. XVI, p.264. /Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács Kiadványai 21./

A tanulmány a vállalati irodalom/prospektus, katalógus, használati utasítás, árjegyzék/, a szabványok és a szabadalmi leírások típusait, könyvtári kezelésük sajátosságait és raktározását tárgyalja, s elsősorban a szakirodalomban leírt külföldi könyvtári tapasztalatokat ismerteti. Hazai példákra csak szórványosan hivatkozik.

Az említett speciális műszaki kiadványfajták típusainak, sajátosságainak meghatározása után a különféle dokumentumtípusok beszerzésének, leltározásának, feldolgozásának, továbbá a velük kapcsolatos tájékoztatás, dokumentáció, olvasószolgálat, kölcsönzés és selejtezés problémáit tárgyalja dokumentumtípusonként.

A 359 tételre hivatkozó szakirodalmi szemle rendkívül alaposan, gondosan tárja fel a könyvtártudományi, ill. az ehhez csatlakozó más tematikájú szakirodalomban található minden fontos adatot.

A függelék hasznos utbaigazítást ad a vállalati irodalomról központi katalógust vezető csehszlovák könyvtárakról; az ISO tagállamairól; a külföldi szabványok betűjeleiről; a jelentősebb szabványosítási folyóiratokról; a Nemzetközi Iparjogvédelmi Unió tagállamairól; a szabadalmi hivatalok fontosabb kiadványairól; a Deutsches Patentamt szabadalmi leírás-gyűjteményéről; a Szovjetunióban a szabványok és szabadalmi leírások regisztrálására használt egyedi leltárkönyvről; továbbá külföldi könyvtáraknak a kötetben tárgyalt speciális kiadványfajtákra kiterjedő állományáról.

Igen jól sikerültek és jól használhatók a különféle berendezéseket bemutató ábrák. Jelentősen megkönnyítette volna a kötet használatát egy betűrendes részletező tárgymutató.

/Gy.P./

4/K

0.61.6.007:301.001.4

VIDOR Ferenc: Szociológiai vizsgálat az Építésügyi Minisztérium kutató apparátusában. Bp. 1965, EM-EDOK. 67 p. /Az EM. Kutatási Koordinációs Irodájának tudományos közleményei 3./

A műszaki könyvtárosok érdeklődésére számot tarthat minden olyan felmérés, amely a felhasználók tájékozódásáról, tájékozottságáról szolgáltat adatokat. Az EM KKI által végzett felmérés egyik szempontja a kutatók tájékozottságának, nyelvtudásának vizsgálata volt. A felmérésre szolgáló kérdőív többek között a következő kérdéseket tette fel: A műszaki tájékozódás milyen forrásait veszi igénybe; milyen idegen nyelven olvas szakirodalmat; megfelelően tájékozottnak érzi-e magát szakterületén.

A kérdésekre adott válaszokból megállapítható, hogy a kutatók tájékozottsági színvonala nem megfelelő. Saját véleményük szerint is 28 %-uk tájékozatlan, vagy hiányosan tájékozott; magas a kutató apparátusban az idegen nyelven egyáltalán nem tudók vagy csak egyetlen idegen nyelvet ismerők száma.

Kár, hogy a tájékozottság, illetve a tájékozódás vizsgálata során nem vették figyelembe az 1962-ben végzett OMFB felmérés adatait, ill. módszertani eredményeit, továbbá azokat a felméréseket és a szakirodalomban megtalálható módszertani eredményeket, amelyeket a felmérés során is alkalmazhattak volna.

/Gy.P./

F O L Y Ó I R A T S Z E M L E

1

001.815

Tudományos szakkönyvek indexelése. - /The indexing of scientific books/ - HOLMSTROM, E.J. - Indexer, 4.k. 4.sz. 1965. p. 123-131.

A szépirodalmi művekkel szemben a tudományos művek olvasásakor nem az olvasás a cél, hanem egyes adatok megtalálásának a lehetősége. Ez a felismerés szabja meg a tudományos szakkönyvek indexelésének a technikáját, amely sokban eltér az egyéb könyvekétől. A szakkönyvekben igen hasznos az irodalmi hivatkozásokat is beépíteni az indexbe. A kronológia szerint szerkesztett szakkönyvek indexét betűrend helyett helyesebb időrend szerint összeállítani. A tematikailag tagolt szakkönyvek indexében célszerű a tárgyszavakat bokrosítani. Összetett fogalmak esetén az előrevetést általában kerülni kell. A túlzott bokrosítás viszont nehézkes: helyett hasznos, ha magában a könyv szövegében, az egyes fejezetcímek után, tárgyszó-szerű felsorolás foglalja össze mindazt, amiről a fejezet szól. A névmutatóban különleges tipográfiával kell közölni az idézett szerzők nevét. Cédulázás módszer helyett gyorsabb az iverre való feldolgozás, a tárgyszavak, nevek stb. között a szükséges hely kihagyásával. Az